

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 14950 din data de 05.08.2022

**Domnului Tiberiu Horațiu Gorun,
Secretar general al Senatului României**

Stimate domnule secretar general,

L500/2022
Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 3215 din 28 iunie 2022 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (b397/20.06.2022)*, în vederea avizării, vă comunicăm că această solicitare a fost analizată în ședința din data de 27 iulie 2022 a Comisiei nr. 1 - comună „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”, Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

Cu titlu prealabil, Comisia a sesizat anumite *abateri de la normele de tehnică legislativă* reglementate de Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, potrivit art. 59 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *modificarea* unui act normativ constă în schimbarea expresă a textului unora sau mai multor articole ori alineate ale acestuia și în redarea lor într-o nouă formulare.

Pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a unui act normativ se nominalizează expres textul vizat, cu toate elementele de identificare necesare, iar dispoziția propriu-zisă se formulează utilizându-se sintagma *”se modifică și va avea următorul cuprins:”*, urmată de redarea noului text.

Completarea actului normativ constă în introducerea unor dispoziții noi, cuprinzând soluții legislative și ipoteze suplimentare, exprimate în texte care se adaugă elementelor structurale existente, prin utilizarea unei formule de exprimare, cum ar fi: *”După articolul... se introduce un*

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

nou articol,, cu următorul cuprins:”, astfel cum prevede art. 60 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pe aceste premise, Comisia a apreciat că este necesară reformularea dispozițiilor care exprimă intenția de modificare, respectiv de completare a actului normativ astfel încât să respecte formula consacrată de Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

La punctele 13 – 16 din propunerea legislativă se face trimitere la art. 133 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fără însă ca acest articol să aibă o legătură cu propunerile de modificare sau completare de la aceste puncte.

Astfel, toate situațiile din textele propuse vizează luarea unor măsuri privitoare la minori „altele decât cele prevăzute la art. 133”. Art. 133 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reglementează competența tribunalului de la domiciliul minorului de a soluționa cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială. În cazul în care, în fapt, propunerea legislativă vizează excluderea cauzelor privind stabilirea măsurilor de protecție specială, trimiterea trebuie făcută la art. 59 care enumeră aceste măsuri.

Referitor la terminologia folosită Comisia a observat că la punctele 13 și 15 se folosește noțiunea de „prezumție simplă”. Codul de procedură civilă care reglementează la art. 327 – 329 prezumțiile, utilizează noțiunea de „prezumție judiciară” pentru a desemna prezumția simplă, noțiune care este utilizată și în doctrină, și noțiunea de „prezumție legală”.

Or, potrivit art. 37 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „în limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni”, fiind necesară folosirea unei terminologii unitare.

Modificarea **art. 2 alin. (6) lit. c)** vizează includerea în rândul elementelor de determinare a interesului superior al copilului, mai precis a istoricului copilului, și a situației înstrăinării parentale.

La fel, modificarea **art. 6 lit. k)** și a **art. 17 alin. (4)** urmărește includerea înstrăinării părintești între situațiile reglementate de aceste texte.

Completarea **art. 4 cu lit. h) – j)** își propune să definească noile noțiuni, respectiv „înstrăinarea părintească”, „părinte care înstrăinează” și „părintele înstrăinat”.

Referitor la definirea noțiunii de înstrăinare parentală, Comisia a apreciat că aceasta trebuie să fie în acord cu termenii utilizați în psihologia judiciară pentru a defini un astfel de abuz.

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Dispoziția nr. 2 din 12 februarie 2016 a Colegiului Psihologilor din România¹, pentru recunoașterea fenomenului alienării parentale/părintești și prevederilor Protocolului privind recunoașterea alienării parentale, încheiat între Institutul de Psihologie Judiciară și Asociația Română pentru Custodie Comună, definea „alienarea parentală” ca fiind o „*formă de abuz psihologic (emoțional) sever asupra copilului, constând în activitatea de denigrare sistematică a unui părinte de către celălalt părinte, cu intenția alienării (înstrăinării) copilului de către celălalt părinte.*”

Art. 6 reglementează principiile în baza cărora se realizează respectarea și garantarea drepturilor copilului, cum ar fi de exemplu respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului, respectarea demnității copilului, celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil, asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului. Propunerea de completare a art. 6 vizează includerea între aceste principii și a „menținerii fraților de vârste apropiate împreună”.

Comisia a apreciat că nu este necesară o completare a art. 6 deoarece „menținerea fraților de vârste apropiate împreună” nu poate constitui un principiu care să garanteze respectarea drepturilor copilului, ci este, mai degrabă, o măsură care ar contribui la respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului.

Completarea art. 18 cu alineatul (3¹) are în vedere stabilirea unor reguli referitoare la obligația de preluare și respectiv de predare a minorului în perioada programului de vizită, cu reglementarea separată a cazului în care se constată înstrăinarea părintească. De asemenea, este stabilită durata maximă a programului de vizită în situațiile în care minorul frecventează o unitate de învățământ la 7 zile consecutive într-un interval de 14 zile.

Comisia a reținut că stabilirea unei durate maxime a programului de vizitare ar putea conduce la o fragmentare nedorită a acestuia, în detrimentul copilului. Astfel, pentru a respecta regula celor 7 zile într-un interval de 14 zile s-ar putea stabili un program lunar de câte 7 zile în care copilul să se afle la părintele la care nu i s-a stabilit domiciliul, intercalate cu alte 7 zile în care se va afla la părintele la care are locuința, ceea ce ar presupune mutarea copilului de la un părinte la altul la un interval de 7 zile. O astfel de reglementare nu ar permite stabilirea programului de vizitare în funcție de interesul superior al copilului și de situația concretă a acestuia.

Modificarea art. 20 alin. (1) vizează, în principal, posibilitatea instanței de a stabili, la cererea părintelui interesat, a unor penalități care, alături de măsurile cu caracter asiguratoriu și de garanțiile prevăzute de lege, să asigure înapoierea copilului la locuința sa la terminarea perioadei de găzduire, pentru a preveni împiedicarea preluării copilului, la finalul găzduirii la

¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 144 din 25 februarie 2016 și abrogată prin Dispoziția nr. 31 din 16 octombrie 2021 a Colegiului Psihologilor din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 1030 din 28 octombrie 2021.

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

domiciliul părintelui care nu locuiește cu copilul, precum și pentru respectarea dispozițiilor privitoare la stabilirea locuinței copilului.

Forma în vigoare a art. 20 alin. (2) lit. a) stabilește că una din măsurile care pot fi dispuse de instanță pentru a asigura respectarea programului de vizitare, precum și a dispozițiilor referitoare la stabilirea domiciliului minorului, constă în aplicarea unei amenzi pe ziua de întârziere persoanei care refuză punerea în aplicare sau respectarea programului de menținere a relațiilor personale ale copilului.

Potrivit propunerii legislative de modificare a **art. 20 alin. (1) lit. a)** amenda pe ziua de întârziere urmează a fi înlocuită de „penalități pe ziua de întârziere” care se vor calcula raportat la un procent de minim 5 % și maxim 10% din venitul net lunar al celui obligat la plată, dar nu mai puțin de 100 lei. Totodată, se propune ca în situația în care instanța constată un caz de înstrăinare părintească stabilirea penalității să fie obligatorie, iar limitele acesteia să se dubleze.

Deși propunerea reglementează modul de stabilire a penalităților nu este specificat dacă acestea se fac venit la bugetul de stat sau se datorează debitorului obligației neexecutate, fapt ce determină impredictibilitatea normei.

Forma actuală a **art. 36 alin. (7)** stabilește că „ *Se consideră motive întemeiate pentru ca instanța să decidă ca autoritatea părintească să se exercite de către un singur părinte alcoolismul, boala psihică, dependența de droguri a celuilalt părinte, violența față de copil sau față de celălalt părinte, condamnările pentru infracțiuni de trafic de persoane, trafic de droguri, infracțiuni cu privire la viața sexuală, infracțiuni de violență, precum și orice alt motiv legat de riscurile pentru copil, care ar deriva din exercitarea de către acel părinte a autorității părintești.*” Prin propunerea de modificare a acestui articol se urmărește includerea între motivele care pot fi reținute de instanță a cazurilor de „încălcare gravă sau repetată a autorității părintești a celuilalt părinte”, a „înstrăinării părintești”, precum și a tuturor „situațiilor în care există o imposibilitate obiectivă a părinților de a colabora pentru luarea în comun a deciziilor privitoare la copil”.

Modificările propuse ar putea fi incluse în situația generală prevăzută de textul actual care se referă la „ *orice alt motiv legat de riscurile pentru copil, care ar deriva din exercitarea de către acel părinte a autorității părintești.*” Cu toate acestea, întrucât este menținută și această formulare generală din ultima teză a articolului, este binevenită o explicitare a cauzelor care pot conduce la stabilirea autorității părintești în favoarea unui singur părinte.

Propunerea legislativă reglementează în **art. 140¹ – 140⁴**, nou introduse, procedura de constatare a înstrăinării părintești.

Astfel, cererea de constatare a înstrăinării părintești poate fi formulată de către unul din părinți, de procuror sau de direcția generală de asistență socială și protecția copilului în cadrul

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

unui litigiu în care urmează a fi dispuse măsuri cu privire la un minor, cu excepția celor prevăzute de art. 133 din Legea nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Referitor la trimiterea la art. 133 pentru a identifica litigiile în cadrul cărora nu se poate formula o cerere de constatare a înstrăinării părintești, Comisia a apreciat că este eronată. Măsurile de protecție specială sunt prevăzute de art. 59 și sunt plasamentul, plasamentul în regim de urgență și supravegherea specializată.

Totodată, se propune ca înstrăinarea părintească să aibă valoarea unei prezumții simple că „exercitarea autorității părintești de către părintele care înstrăinează, precum și stabilirea locuinței copilului la domiciliul acestui părinte nu sunt în interesul superior al copilului.”

Codul de procedură civilă consacră prezumțiile ca mijloace de probă și le clasifică în prezumții legale și prezumții judiciare.

Prezumțiile legale sunt cele stabilite de lege, iar prezumțiile judiciare, denumite în doctrină și prezumții simple², reprezintă consecințele logice pe care judecătorul le poate trage de la un fapt cunoscut pentru a stabili un fapt necunoscut.

Prin urmare, Comisia a apreciat că în reglementarea propusă nu este vorba de o prezumție simplă, ci de o prezumție legală.

Art. 140³ din propunere reglementează ascultarea minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani în prezența unui psiholog din cadrul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, obligatoriu după administrarea întregului probatoriu încuviințat în cauză.

Prevederi referitoare la ascultarea copilului în cauzele care vizează măsuri referitoare la minori sunt cuprinse în art. 29 din Legea nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare, precum și în art. 264 din Codul civil, ambele texte cuprinzând aceleași reglementări referitoare la obligativitatea audierii minorului peste 10 ani, posibilitatea audierii minorului care nu a împlinit 10 ani, modul de apreciere a opiniei sale, obligația motivării respingerii unei cereri a minorului de a fi ascultat.

Ca urmare, Comisia a apreciat că aceste propuneri de completare a procedurii de ascultare a copilului sub 14 ani ar trebui să vizeze prevederile art. 29 din Legea nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 264 din Codul civil pentru a nu exista dispoziții disparate și diferite care să reglementeze aceeași procedură, respectiv ascultarea minorului în procedurile judiciare.

Tot referitor la ascultarea minorului în cadrul procedurii judiciare se propune în art. 140³ ca opinia copilului să aibă valoarea probatorie a unei prezumții simple.

² Drept procesual civil, Gabriel Boroș, Mirela Stancu, ediția a 5-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu 2020, pag. 605.

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Ascultarea minorului nu reprezintă un mijloc de probă pentru a i se putea prestabilii o valoare probatorie, ci o modalitate de exercitare a dreptului minorului de a fi ascultat în cadrul oricărei proceduri judiciare care îl privește.

Totodată, reglementările în vigoare referitoare la ascultarea minorului (art. 29 din Legea nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare și art. 264 din Codul civil) stabilesc că opiniile copilului vor fi luate în considerare în raport cu vârsta și cu gradul său de maturitate.

Propunerea legislativă reglementează la art. 140² termenul în care trebuie să se soluționeze o cerere de ordonanță președințială care vizează măsuri privitoare la minori, respectiv maxim 45 de zile de la data înregistrării cererii, iar citarea se va face potrivit regulilor privind citarea în situații de urgență.

Potrivit art. 999 alin. (2) - (3) din Codul de procedură civilă „ordonanța va putea fi dată și fără citarea părților. În caz de urgență deosebită, ordonanța va putea fi dată chiar în aceeași zi, instanța pronunțându-se asupra măsurii solicitate pe baza cererii și actelor depuse, fără concluziile părților.

(3) Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită un timp îndelungat. Dispozițiile privind cercetarea procesului nu sunt aplicabile.”

Reglementarea propusă are caracter special în raport de prevederile Codului de procedură civilă astfel că, în cererile care au ca obiect măsuri privitoare la minori, se va aplica cu prioritate. Întrucât propunerea nu reglementează și posibilitatea soluționării cererii fără citarea părților, în lipsa unei trimiteri la reglementările din Codul de procedură civilă, s-ar putea interpreta că astfel de cereri nu pot fi soluționate decât cu citarea părților. Or tocmai în cauzele care vizează măsuri privitoare la minori există situații care impun o urgență deosebită astfel că cererea de ordonanță președințială este necesar să fie soluționată chiar în aceeași zi.

În final, Comisia a reținut că este necesară prevederea expresă a faptului că dispozițiile din Legea nr. 272/2004 referitoare la înstrăinarea părintească să se aplice în mod corespunzător și altor persoane sau instituții care se ocupă de creșterea și educarea copilului

Cu deosebită considerație,

Judecător Marian Budă
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011